

Než se rozmluví

jak podporovat komunikaci dětí v raném věku

Mgr. Pavla Foster Skalová

pavlaskalova66@gmail.com

ROZUMÍ?

OPAKUJE?

UKAZUJE?

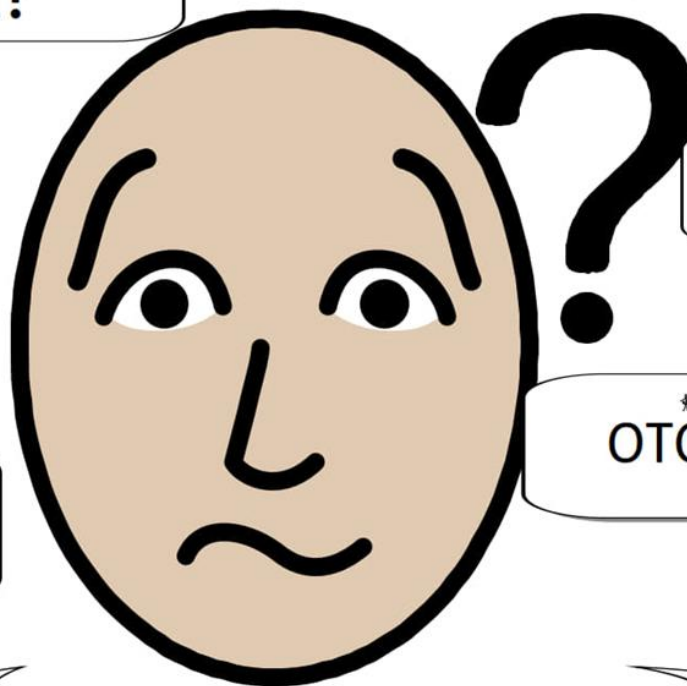
SLEDUJE OSTATNÍ LIDI?

MLUVÍ?

OTOČÍ SE NA JMÉNO?

NAPODOBUJE?

DÍVÁ SE DO OČÍ?

Připojování se k dítěti, využívání jeho motivace

- Sledovat, co dítě dělá, co ho baví, kde je jeho zájem
- = první bod, kde začít s podporou komunikace

Oční kontakt

- Využívat přirozený oční kontakt (komunikace se musí odehrávat ve výšce očí dítěte!)
- Oceňovat oční kontakt
- Zařazovat hry směřující k podpoře očního kontaktu

Zrcadlení

- Opakovat projevy dítěte - mimické, zvukové, pohybové = aktivace zrcadlových neuronů

imitace jako základ učení i
porozumění světu

USE IT OR LOSE IT!

Srozumitelná komunikace

- Myslet na soulad obsahu sdělení s mimikou, intonací, gesty
- Užívat odpovídající tempo řeči, délku sdělení, hlasitost....

Pojmenování, komentování

- Pojmenovávat vše, co přitáhne pozornost dítěte
- Komentovat to, co dítě dělá, prožívá i to, co děláme, prožíváme my sami

Komunikace jako komplexní smyslově motorický zážitek

- K rozvoji komunikace využívat běžné situace
- Objevovat a označovat souvislosti mezi objekty a jevy
(vytvářet sémantickou síť)

Prostor na reakci

- Umění počkat na reakci!
- Zpomalít!

Funkčnost otázek

- Otázky se často objevují ve chvíli, kdy roste napětí (jsme bezradní, chceme změnit projev dítěte, jsme nespokojení, že dítě něco neumí....)
- Pochopení otázky a schopnost na ni reagovat je často pro preverbální nebo neverbální děti obtížně dosažitelná

?

?

?

Hrou ke komunikaci

rozvoj neverbálních dovedností

- Schopnost říct si o pokračování
- Sdílení pozornosti
- Pochopení vztahu příčiny a následku
- Umění se střídat
- Schopnost si vybrat

Schopnost říct si o pokračování

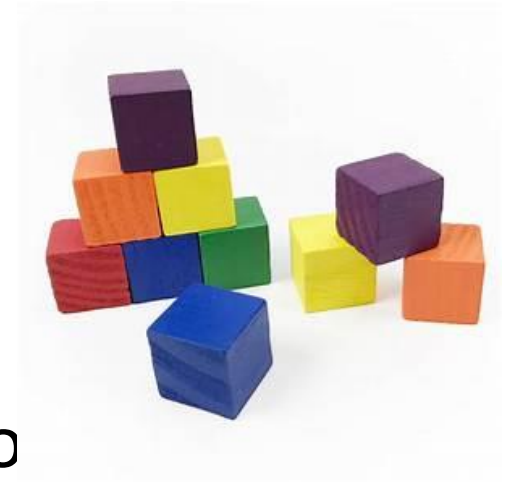
- Proč?
  - Vyjádření žádosti, že chci pokračovat, posouvá komunikaci
- Jak na to?
  - Zastavit hru, která dítě baví, podporovat ho v tom, aby dalo najevo zájem o pokračování
  - Ocenit reakci, nabídnout znak, obrázek....

Sdílení pozornosti

- Proč?
  - Stejný zájem je základem komunikace
- Jak na to?
  - Sledovat zájem dítěte, komentovat, co vidí, co ho zajímá, co dělá
  - Připojovat se k tomu, co dítě dělá spontánně

Pochopení vztahu příčiny a následku

- Proč?
  - Smysl komunikace je ovlivňování oko
- Jak na to?
  - Upozorňovat dítě na to, že „něco“ způsobilo
  - Vytvářet příležitosti
  - Upřednostňovat fyzické činnosti před tablety

Umění se střídat

- Proč?
  - Střídání jako základní komunikační pravidlo
- Jak na to?
  - U jídla - vzájemné krmení
  - Posílání auta, míče
  - Doplnování básničky písničky (Step by step)

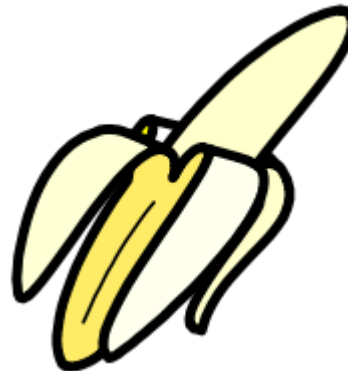
Schopnost si vybrat

- Proč?

- Chci-li o něčem komunikovat, musím si umět vybrat, co sdělím

- Jak na to?

- S využitím motivace, výběr toho, co má dítě rádo

Gesta a znaky

Proč?

- Patří přirozeně do vývoje každého dítěte
- Přitahují pozornost dítěte
- Řeč je srozumitelnější, pojem zůstává déle přítomen
- Při jejich vnímání se zapojuje víc smyslů
- Jsou jednodušší na zopakování

Gesta a znaky

Jak na to?

- Básničky, písničky, pohádky
- V běžné komunikaci

- Znakování klíčových slov

Gesta nebo znaky?

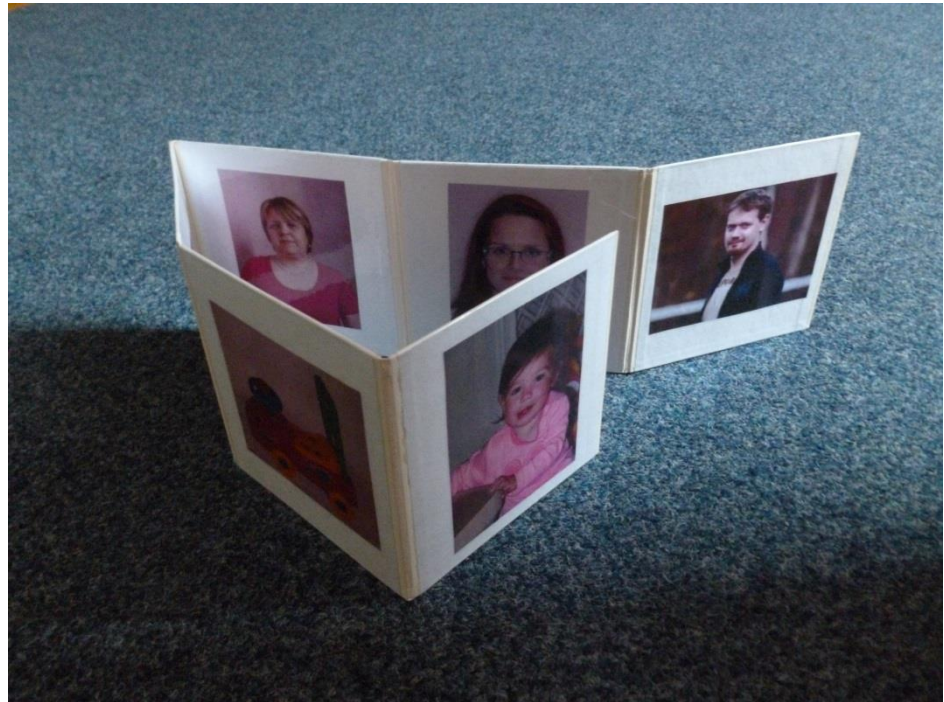
- Přirozená gesta
- Baby sign language
- „Miminkovština“
- Mám dvě ruce na povídání
- DaR (Dorozumívání a ruce)
- Znak do řeči
- Makaton
- Znakový jazyk neslyšících

Zobrazení

- Fotky
- Obaly od potravin, letáky
- Obrázky
- Symboly

Leporelo

- pomáhá dítěti vnímat zobrazení (motivace v podobě fotek známých osob, objektů)

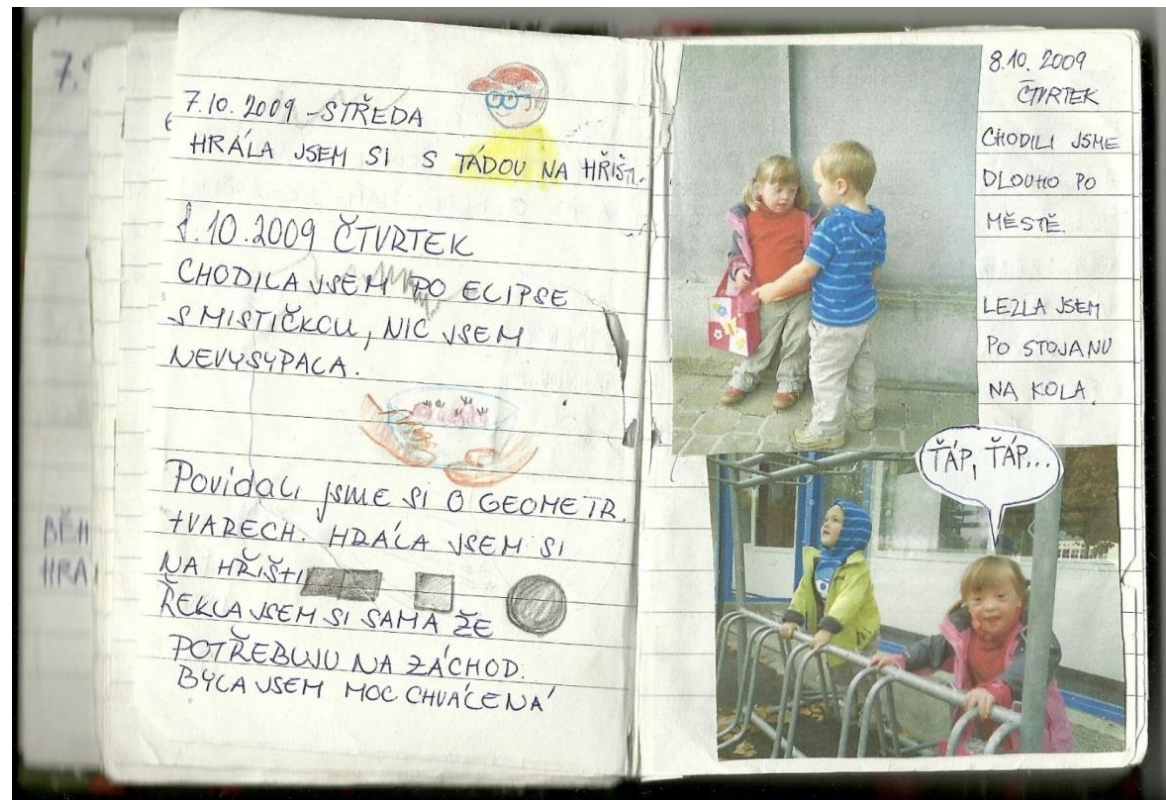
Knížka o dítěti

- přenos informací o dítěti do dalšího prostředí (navázání kontaktu s dítětem), může sloužit i k upevňování pojmů

Zážitkový deník

- Pomáhá vracet se k tomu, co dítě zažilo, pomáhá uchopit časovou rovinu

Komunikační pas

- Shrnující informace o dítěti + stručný návod, jak mu pomoci v komunikaci

S využitím <https://www.communicationpassports.org.uk/creating-passports/>

To je moje rodina.
Můžete si o nich povídat
proto je důležité,
abyste věděli, kdo je
kdo.

táta Jula

maminka Dana

sestřička Monička

Do rodiny patří i velká
ségra Maruška a její dva
kluci, Vojta a Miky.

Jak mi můžete při povídání
pomocť

Pomůžte mi....

Mluvte pomalu,
užívejte
jednoduchá slova.

Mějte trpělivost.

Pokud něco říkám
špatně, klidně mě
opravte, zkusím to
znovu (ale ne víc
než třikrát).

**Prosím
nedělejte...**

Nepospíchejte
na mě.

Nemluvte na mě,
pokud vám
nemůžu vidět do
obličeje.

**Věci,
které mě baví**

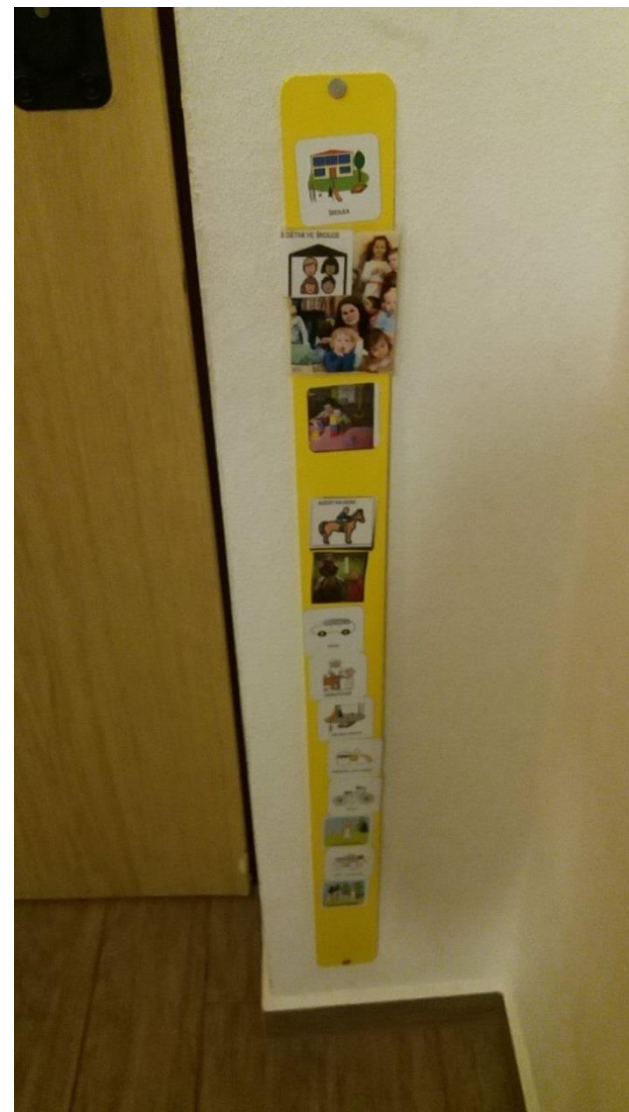
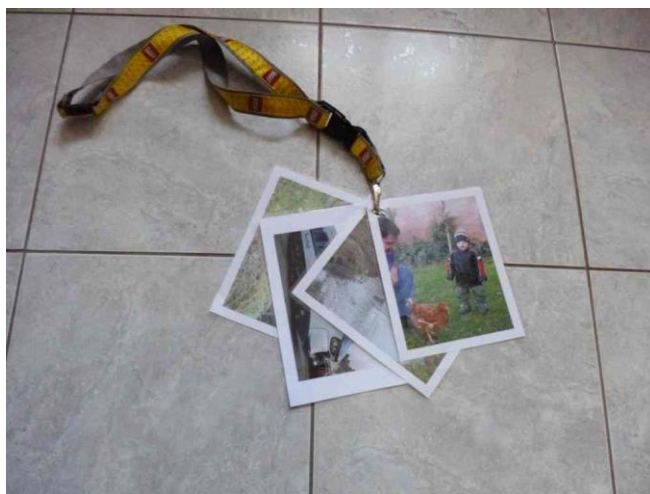
Úplně nejradši ze všeho
tancuji nebo se na tanec
dívám v televizi. Jednou budu
baletka

Využití fotek v domácím prostředí

Kam jdeme

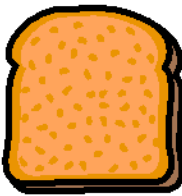
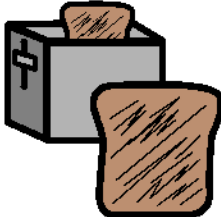

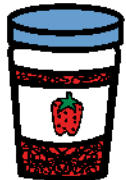

TOIKKA

Komunikační tabulka ke hře

<p>TOAST</p> 	<p>OPÉČT TOAST</p> 	<p>DÁT NA TOAST VAJÍČKO</p>
<p>DŽEM</p> 	<p>NAMAZAT TOAST</p> 	<p>TALÍŘ</p>

Komunikační tabulka ke hře s panenkou

Fázovaná básnička

LEZE JEŽEK

LEZE V LESE

JABLÍČKA SI

DOMŮ NESE

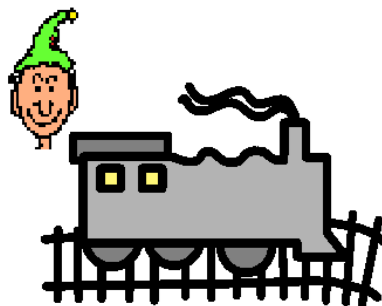

Fázované básničky/písničky

Vydalo se na výlet,
trpaslíčků malých pět.

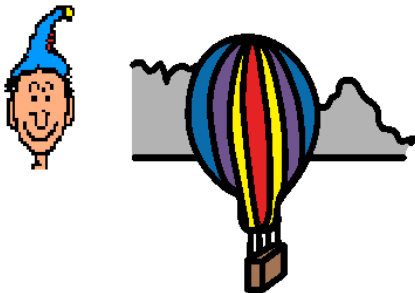
První panáček sedl na vláček
(š-š-š-š),

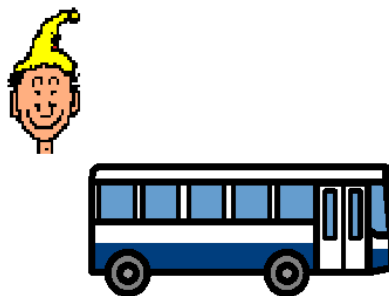
druhý vyjel lodí
(hu - húúúú),

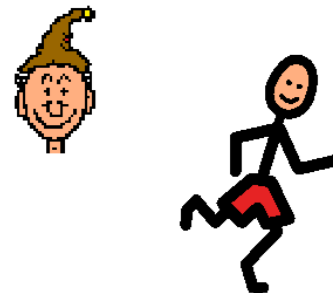
třetí vzducholodí (fíííí),

čtvrtý vyjel autobusem (tu-túúúú)

a ten pátý, chudáček,
musel běžet klusem.

Zobrazení emocí

iPad, tablet

Aplikace pro vytváření:

- Zážitkových deníků (např. Pictello, Story Creator)
- Komunikačních tabulek (Go talk now, Grid...)

www.i-sen.cz

Kde hledat inspiraci

- Ankowitsch, CH. Proč Einstein nenosil ponožky
- Bauer, J., Proč cítím to, co ty
- Briant, M. Z., Základy znakové řeči pro miminka
- Feuerstein, R. a kol., Myslet nahlas – mluvit nahlas
- Foster Skalová, P., Kunová, A., Šarounová, J., Jak se domluvit, porozumět si a společně si hrát
- Kiesterovi, S. a E., Kdopak to mluví? (Tajemství řeči kojence)
- Kubová, L., Škaloudová, R., Řeč rukou – znak do řeči
- Růžičková, M., Učíme se českou znakovou řeč
- Stern, D., První vztah. Matka a kojenec.
- Šarounová, J. a kol., Metody alternativní a augmentativní komunikace
- Vasilovčik – Šustová, T., Jak se domluvit s kojencem a batoletem

Prezentace byla vytvořena s využitím symbolů z programů:

[Boardmaker](#)

[InPrint](#)

[Arasaac](#)

Děkuji za pozornost!

